

Akwụkwọ Daniel - Nọmba Iri Asatọ na Ise

Ikpughe Njem Amụma: Njikọ Dị Nsọ nke Ihe Mbaàmà Akụkọ Ihe Mere Eme

Jeff Pippenger

2024-02-18

Mgbe afọ otu narị na iri abụọ na isii gachara kemgbe nnupuisi nke 1863, n'afọ 1989 ka e kpughere amaokwu isii ikpeazụ nke Daniel iri na otu. Ihe omuma nke e kpughere mbụ n'afọ ahụ bụ nghota nke ahiri mgbanwe nke akụkọ ihe mere eme dị nsọ, na mkpughe na ha niile yiri ibe ha. Mgbe ahụ n'afọ 1992, ihè nke amaokwu isii ikpeazụ ahụ malitere ikpughe nwayọọ nwayọọ. Ngosiputa mbụ e mere n'ihu oha banyere eziokwu ndị a bụ n'afọ 1994, isiokwu ya bụkwa ahiri mgbanwe ndị ahụ. N'afọ 1996, e biputara otu akwụkwọ akụkọ aha ya bụ *The Time of the End*, nke kowara amaokwu isii ikpeazụ nke Daniel iri na otu.

Afọ 1996 bụ afọ e mere ozi ahụ ka o buru nke a haziri n'usoro n'uzo iwu kwadoro, nke bụ akara uzo nke na-adako na ime ka ozi William Miller buru nke a haziri n'usoro n'afọ 1831. Ozi Miller bụ nkwsa banyere mmeghe nke ikpe, ebe amaokwu isii ikpeazụ nke Daniel iri na otu bụ nkwsa banyere mmechi nke ikpe. Isiokwu nke ozi Miller bụ oge amuma dika e kpughere ya n'ime Akwukwo Nso. Isiokwu nke amaokwu isii ikpeazụ nke Daniel iri na otu bụ Rom nke oge a (eze ugha nke ugwu). Usoro e kpughere Miller bụ Iwu ya iri na anọ nke nkowa amuma. Usoro e kpughere n'afọ 1989 bụ "ahiri n'elu ahiri" nke mmeghari mgbanwe ndi ahụ.

Oru Miller gunyere iguzobe Okwu Chineke dika nke nwere ikike, n'iche iche megide omenala na omenaala ndi papa nke noworo n'oru n'owa ruo afọ otu puku na narị abuo na iri isii. N'ihie nke a, e biputara ozi Miller na mbu n'afọ 1831 (si otu a mee ka ozi Miller buru nke e debere n'usoro), kpomkwem afọ narị abuo na iri abuo mgbe e mechara Bible King James. Oru Future for America bu ichoputa oru nke United States n'igwo onya na-egbu egbu nke ochichi papa n'iwu Sunday nke na-abia n'oge na-adighi anya. N'ihie nke a, e biputara akwukwo akuko The Time of the End n'afọ 1996 (si otu a mee ka ozi ahụ buru nke e debere n'usoro), kpomkwem afọ narị abuo na iri abuo mgbe mmalite nke United States n'afọ 1776 gasiri.

Amataghị ighota afọ abuo narị na iri abuo ahụ nke jikotara isiokwu nke mmeghari ndozighari o bula onu na ebe nrutu aka nke akuko ihe mere eme ruo ogologo oge gachara ubochi Septemba 11, 2001; n'ihie na o bughu ruo mgbe ogba aghara nke ato biarutere n'ubochi ahụ ka Onyenwe anyi duru ndi Ya azu n'uzo ochie nke Jeremiah isi nke isii, amaokwu nke iri na isii na nke iri na asaa. O bu n'ebe ahụ ka a choputara ozo ihè nke "oge asaa," ma ka ihè ahụ na-etolite, o doo anya na narị afọ abuo na iri abuo bu onu ogugu na-ejikota Daniel isi nke asato, amaokwu nke iri na ato na nke iri na anọ onu. N'amaokwu nke iri na ato, a na-akowa ohu "chazon" nke akuko ihe mere eme amuma, ma n'amaokwu nke iri na anọ, a na-akowa ohu "mareh" nke "odidi ahụ." Njikọ di n'etiti amaokwu abuo ahụ bu ihe Gabriel biara ikuziri Daniel, ma Daniel na-anochi anya ndi nke Chineke n'ubochi ikpeazu ndi na-abia ighota njiko di n'etiti ohu abuo ahụ.

Ọhụ nke amaokwu nke iri na atọ na-anọchi anya “oge asaa” ahụ (afọ puku abụọ na narị ise na iri abụọ), ma ọhụ nke amaokwu nke iri na anọ na-anọchi anya ụbọchị puku abụọ na narị atọ ahụ (afọ). “Oge asaa” ahụ megide alaeze ndịda nke Juda, nke na-anọchi anya Juda, Jerusalem na ebe nsọ ahụ, malitere n’afọ 677 T.K., ma afọ puku abụọ na narị atọ ahụ nke na-egosi mweghachi nke Jerusalem na ebe nsọ ahụ malitere n’afọ 457 T.K.

Afọ narị abụọ na iri abụọ jikọtara ọhụ abụọ a ọhụ, ma a ghotara ọhụ abụọ narị abụọ na iri abụọ di ka ihe nnochianya nke njikọ di n’etiti izo ukwu n’elu usuu ndi ahụ na ebe nsọ ahụ, site n’aka ike ndi na-emebi emebi nke ikpere arusi na ọchichi popu, nke a kowara di ka igbasasi na iwe Chineke. Afọ narị abụọ na iri abụọ ahụ jikọtara ọhụ nke ọhụ Setan nke izo ukwu n’elu ebe nsọ ahụ ọhụ na ọhụ nke ọhụ nsọ nke iweghachi otu ulo nsọ ahụ. Ya mere, afọ narị abụọ na iri abụọ ahụ bu ihe nnochianya nke na-anochi anya njikọ di nsọ.

Dika mmeghari nke ndi Miller gwusiri n’ime nnupuisi nke 1863, ma mgbe ahụ otu narị afọ na afọ iri abụọ na isii gachara mmeghari nke mmuo-ozu nke atọ bjarutere, si otu a na-emesi ike na mmeghari abụọ ahụ jikọtara onwe ha site n’akara amuma nke “ugboro asaa” (otu narị afọ na afọ iri abụọ na isii), afọ abụọ narị na iri abụọ ahụ jikọtara iguzobe ozi Akwukwo Nso nke Miller n’afọ 1831 na mmeputa nke King James Bible n’afọ 1611; otu a kwa, otu oge ahụ jikọtara Future for America na mmalite nke America, ebe o na-akowaputa ogwugwu America.

N’abalị iri abụọ na abụọ nke Oktoba, 1844, Onye-Ozi nke Ogbugba-ndu ahụ bjara n’ulo nsọ ahụ na mberede, nke O wulitere n’ime afọ iri anọ na isii, site na 1798, njedebe nke iwe mbu, ruo 1844, njedebe nke iwe ikpeazu. Mbata Ya n’ulo nsọ ahụ bu uzọ nweta ntupu nke Mmuo Nso n’ime mmeghari nke Mkpu Etiti Abali, nke e gosiputaralarị n’oru site na nbata mmeri nke Kraist n’ime Jerusalem. Ndi akaebe abụọ ahụ na-eguzobe na mgbe a ga-emeghari mmeghari Mkpu Etiti Abali ahụ n’ubochi ikpeazu, Kraist ga-abuworị Onye wulitere ulo nsọ nke ndi otu narị na iri anọ na anọ puku ahụ. Mmeghari abụọ ahụ ebe a na-emezu Mkpu Etiti Abali nke ilu umu agboghọ iri ahụ, na-adaba n’usoro yiri ibe ha.

“A na-akpokari m gaa n’ilu ahụ banyere umu agboghọ iri na-amaghi nwoke, ise n’ime ha bu ndi maara ihe, ise ozo bu ndi nzuzu. E mezuwo ilu a, a ga-emekwa ya ruo n’ihe obula nke oma, n’ihi na o nwere nsonye puru iche n’oge a, ma, dika ozi mmuo ozi nke atọ, e mezuwo ya, o ga-anogidekwa buru eziokwu di ugbo a ruo na njedebe nke oge.” Review and Herald, August 19, 1890.

Akuko ihe mere eme nke ndi Milaiti (ngagharị nke mmuo-ozu mbu) na-anochi anya ngosiputa na-arwanye elu nke ike Chineke nke malitere mgbe e meghere akwukwo Daniel n’afọ 1798. Ike ahụ mubara mgbe mmuo-ozu nke Mkpughe iri ridatara n’ubochi Ogost 11, 1840. Mgbe ahụ, nkuda mmuo mbu nke Eprel 19, 1844 bjara, ma n’ikpeazu dugara n’iwusa Mmuo Nso na nzuko mgbako ogige Exeter nke malitere n’ubochi Ogost 12, 1844, ma gara n’ihu gbasaa di ka ebili mmiri oke osimiri n’ala ahụ ruo n’Oktoba 22, 1844.

Akuko ihe mere eme nke Future for America (mmeghari nke mmuo ozi nke atọ), na-anochi anya ngosiputa na-arwanye elu nke ike Chineke nke malitere mgbe e meghere akwukwo Daniel na 1989. Ike ahụ mubara mgbe mmuo ozi nke Mkpughe iri na asato siri n’eluigwe ridata na Septemba

11, 2001. Mgbe ahụ nkuda mmụọ mbụ nke Julai 18, 2020 bịa, nke n'ikpeazu ga-eduga n'iwusa Mmụọ Nso nke ga-anogide na-agbasa dika oku ohia n'elu uwa ruo mgbe Michael ga-ebili, oge e nyere mmadu maka ncheghari emechie.

N'ubochi Oktoba 22, 1844, e mezuru otutu amuma, si otu a gosi na, n'iwu ubochi Sode nke na-abia n'oge na-adighi anya, a ga-emezukwa otutu amuma ozo. Otu n'ime amuma ndi ahụ bu igbu oge nke ohu ahụ dika e si gosi ya na Habakuk isi nke abuo. Habakuk isi nke abuo kowara ahumahu nke ma mmeghari nke mmuo ozi mbu ma nke ato. Mmeghari abuo ahụ na-eche esemokwu ihu banyere usoro ziri ezi nke Akwukwo Nso, nke a na-aruzu n'etiti ndi nnochi anya nke mmeghari ahụ na ndi bubu ndi a hoputara, ndi a na-agafe n'oge usoro nke esemokwu ahụ.

Ozi nke ndi nche nke akuko ihe mere eme nke mmuo ozi mbu ga-agbachitere bu ichoputa eziokwu ndi ahụ (ola di oke onu nke Miller), ndi e mechara nochite anya ha n'elu chaati nso abuo nke 1843 na 1850. N'ime usoro arumuka ahụ, a ga-enwe nkuda mmuo nke ga-akara nkewa site n'etiti otu abuo ahụ na-emegide ibe ha, ma burukwa oku maka nnorara onwe onye nye Chineke n'uzo miri emi kari n'etiti ndi kwesiri ntukwasị obi.

Mgbe ahụ Habakuk na-akowaputa odjiche di n'etiti otu abuo ahụ sonyere n'usoro ule nke eziokwu ndi ntoala. Usoro ule ahụ, nke gunyekwara arumuka di n'etiti otu abuo ahụ nke dara juu na Oktoba 22, 1844, kwesiri kpomkwem n'ebe Habakuk isi nke abuo kwesiri.

Ma Onyenwe anyi no n'ulo nso ya di nso: ka uwa niile no juu n'ihu ya. Habakuk 2:20.

Onyenwe anyi n'abanyeghi anya banye n'ulo nso Millerite Ya, ma n'oge ahụ uwa niile kwesiri ino juu, n'ih na Ubochi Mkpuchi Mmehie nke atu ya mezuru abiala, ma ikpe ndi nwuru anwu amalitela. Akuko amuma nke Habakuk isi nke abuo kwesiri n'October 22, 1844, ma Jizos na-akowaputa mgbe niile njedebere nke ihe di ka mmalite nke ihe. Mmalite nke ohu abuo ahụ nke afu puku abuo na nari ise na iri abuo nke izopja ulo nso na usuu ndi agha n'okpuru ukwu, na ohu nke iweghachi ulo nso na usuu ndi agha, malitere onu, ma e kewara ha site n'afu nari abuo na iri abuo, ma mgbe ha kwesiri, e mere ka a mata na ha akwusila, n'Habakuk isi nke ABUO amaokwu nke IRI ABUO.

N'ime iwu Sode nke na-abia n'oge na-adighi anya, a ga-emezu otutu amuma. Otu n'ime amuma ndi ahụ bu ila oge nke ohu ahụ dika e gosiputara ya n'isi nke abuo nke Habakuk. Isi nke abuo nke Habakuk na-akowaputa ahumahu nke ma mmeghari nke mmuo ozi mbu ma nke mmuo ozi nke ato. A na-eche mmeghari abuo ahụ ihu site n'esemokwu banyere ezi usoro omumu Akwukwo Nso, nke a na-eme n'etiti ndi nnochiteanya nke mmeghari ahụ na ndi mbu a hoputara, ndi a na-agabiga n'oge usoro esemokwu ahụ.

Ozi a ga-agbachitere site n'aka ndi nche nke akuko nke mmuo ozi nke ato bu njirimara nke eziokwu ndi ahụ (ola Mila), ndi e mechara nochite anya ha n'elu chaati nso abuo nke 1843 na 1850. N'ime usoro nke arumuka ahụ, e nwere ndakpo olileanya nke kporo nkewa n'etiti klaasi abuo ndi na-emegide onwe ha, na oku a kporo ndi kwesiri ntukwasị obi ka ha banye n'ime nsopuru onwe miri emi kari. Mgbe ahụ, Habakkuk na-akowaputa odjiche di n'etiti klaasi abuo ahụ so na usoro nnwale nke eziokwu ntoala ndi ahụ. Usoro nnwale ahụ, nke e ji arumuka di n'etiti klaasi

abụọ ahụ nọchite anya ya, ga-akwụsi kpamkpam n'iwu Sọnde na-abia n'oge na-adighi anya, kpomkwem ebe isi nke abụọ nke Habakkuk kwusiri.

Ma Onye-nwe-anyi nọ n'ulo nsọ ya di nsọ: ka ụwa nile gbachi nkiti n'ihu ya. Habakok 2:20.

Onyenwe anyi ga-abata n'ulo nsọ nke otu nari na puku iri anọ na anọ na mberede, ụwa nile ga-agbachikwa nkiti n'oge ahụ, n'ihia na Ubochi Mkpuchi Mmehie nke ihe atụ ya mezuru ga-eru ikpe nke ndi di ndu. Akuko amuma nke Habakkuk isi nke abụọ na-ejedebe n'iwu Sọnde nke na-abia n'oge na-adighi anya, Jisos na-ejikokwa ngwucha ihe mgbe niile na mmalite ihe.

Ikpe nke ndi di ndu bidoro na Septemba 11, 2001, ma ikpe ahụ bu usoro. Usoro ahụ na-amalite n'ulo Chineke, emesia eruo n'oke ebe ikpe na-abiakwasị ndi nọ n'ezị ulọ Chineke. Mgbe e wedara nnukwu ulọ ndi ahụ nke Obodo New York n'ala, ikpe ahụ nke mmuo-ozu na-akara-anochi anya ya, bu onye na-agafe n'etiti Jerusalem ma na-etinye akara n'ahụ ndi na-asu ude ma na-akwa akwa n'ihia aru aru ndi a na-eme n'ime nzuko, na kwa aru aru ndi a na-eme n'ala ahụ, bidoro. N'iwu Sọnde nke ga-abia n'oge na-adighi anya, Kraist gaara arucha oru iwuli ulọ nsọ nke otu nari puku na iri anọ na anọ, ndi mmuo-ozu mbibi ga-ewetakwa ikpe n'elu Jerusalem.

Mgbe ahụ, a na-ebuli puku iri anọ na anọ ahụ na nari otu elu dika okoloto, ikpe nke ndi di ndu wee malite maka igwe aturu nke ozo, nke Edom, Moab, na ndi-isi nke umu Amon nochiri anya ha na Daniel isi nke iri na otu, amaokwu nke iri anọ na otu.

Ma a na-atule mmeghari nke ndi Milairait nke mmuo-ozu mbu, ma o bu mmeghari di ike nke mmuo-ozu nke ato, akuko ihe mere eme zuru ezu nke mmeghari mgbanwe ahụ na-anochi anya mkpughe nke eziokwu na-arwanye elu, nke na-eru njedebe ya n'iwusa Mmuo Nso. Iwusa Mmuo Nso bu isi ihe amuma ndi banyere ubochi ikpezu na-elekwasị anya na ya. Nke a bu ihe mere umu agboghọ ndi nzuzu ji enweghi mmanu, ebe ndi amamihe nwere ya. Mmanu ahụ bu mmiri ozuzo ahụ.

Ha na-asi, O buru na nwoke achupu nwunye ya, ma o puo n'aka ya, burukwa nke nwoke ozo, o ga-alaghachikwute ya ozo? Ala ahụ o gaghị emeru emeru nke ukwu? Ma gi onwe gi esorola otutu ndi huru gi n'anya kpo akwuna; ma laghachikwutekwa m, ka Onyenwe anyi kwuru. Welie anya gi elu lekwasị ebe ndi di elu, hukwa ebe a na-edebeghi gi n'iyi. N'uzo di iche iche ka i noduru ala na-eche ha, dika onye Arabi nọ n'ozara; i werekwa igba akwuna gi na ajo omume gi meto ala ahụ. N'ihia ya ka e jigidere mmiri ozuzo, ma ozuzo ikpezu adighi; i nwekwara ihu nwanyi akwuna, i juru ime ihere. I gaghị esite ugbu a kpokuo m, si, Nna m, gi bu onye nduzi nke nwata m? Jeremiah 3:1-4.

N'amaokwu a (ozokwa, ndi amuma niile na-ekwu maka ubochi ikpezu), Chineke na-egosi na ndi Ya egwuriola akwuna, ruo n'oke ha nwere okpoiso nke akwuna. Akwuna nke ubochi ikpezu bu ike papal, okpoiso ahụ na-anochikwa anya mkpebi e ji ebumnuche mee. Ndi Chineke nke ubochi ikpezu bu ndi ajo omume, ma Chineke na-enye oku ikpezu, n'agbanyeghi na ha eruola n'ebe ha bjaruru n'otu mkpebi ahụ akwuna ahụ mere. Ha azulitela agwa nke ogbo nke anọ na-anochi anya, ebe ha di njikere ife anyanwu ofufe dika e si anochi ya anya n'ogbo nke anọ nke Ezikiel isi nke asato.

“Oge eruola ka ezi ihè ahụ nwunye n’etiti ọchịchiri omume. E zipula ozi mmuṅ-ozu nke atọ gaa n’uwa, na-adọ ndị mmadụ aka ná ntị ka ha ghara inara akara nke anụ ọhịa ahụ ma ọ bụ nke oyiyi ya n’egedege ihu ha ma ọ bụ n’aka ha. Inata akara a putara iru otu mkpebi ahụ anụ ọhịa ahụ ruru, na ikwado otu echiche ndị ahụ, n’ime mmegide kpomkwem megide okwu Chineke. Banyere ndị niile na-anata akara a, Chineke na-ekwu, ‘Onye ahukwa ga-anụ mmanya nke iwe Chineke, nke a wusara n’enweghi ngwakota n’ime iko nke onuma ya; a ga-ata ya ahuhu n’oku na brimstone n’ihu ndi mmuṅ-ozu di nsọ, nakwa n’ihu Nwa Aturu ahụ.’” Review and Herald, July 13, 1897.

Jeremaja na-akowaputa ndi Chineke nke ubochi ikpezazu di ka ndi nweelarị okpoiso akwuna ahụ. Ha no n’onu uzọ inweta akara nke anu-ohia ahụ n’ihi na ha bu “ndi ajo omume.” N’akuku Akwukwo Nso ahụ e kpoturū aha ugbu a, Nwanyị White gara n’ihu:

“O buru na e gosila unu ihè nke eziokwu, nke na-ekpughe ubochi izu ike nke iwu nke anọ, ma na-egosi na ọ dighi ntala n’Okwu Chineke maka idebe Sode, ma unu ka na-arapara n’ubochi izu ike ugha ahụ, na-aju idobe n’idi nsọ ubochi izu ike nke Chineke na-akpo ‘ubochi m di nsọ,’ unu na-anata akara nke anu ohia ahụ. Olee mgbe nke a na-eme?—Mgbe unu na-erube isi n’iwu ahụ nke na-enye unu iwu ka unu kwusi iru oru n’ubochi Sode ma fee Chineke ofufe, ebe unu maara na ọ dighi obuna otu okwu n’ime Bible nke na-egosi na Sode bu ihe ozo kara ubochi nkiti a na-arū oru, unu na-ekweta inata akara nke anu ohia ahụ, ma na-aju akara nke Chineke. O buru na anyi anata akara a n’egedege ihu anyi ma ọ bụ n’aka anyi, ikpe ndi a kpotara megide ndi na-enupu isi aghaghi idakwasị anyi. Ma a na-etinye akara nke Chineke di ndu n’ahu ndi ahụ ji ako na uche debe ubochi izu ike nke Onyenwe anyi.”

“Ma Chineke huru na ajo omume mmadu di ukwu n’uwa, nakwa na echiche o bula nke echiche nile nke obi ya bu naani ihe ojoo mgbe niile... Uwa ahukwa rere ure n’ihu Chineke, uwa ahụ juputakwa n’ime ihe ike... Chineke wee si Noa, Ogwugwu nke anu ahụ niile abawo n’ihu m; n’ihi na uwa juputara n’ime ihe ike site n’aka ha; ma, lee, M ga-ebibi ha na uwa.’ A ga-ebipu ha n’ihi na ha emerūwo uwa ahụ Chineke kere ka ndi ezi omume nwee onu n’ime ya.

“Di ka ọ di n’ubochi Noa,’ ka Kraist kwuputara, ‘otu a ka ọ ga-adikwa n’ubochi nke Nwa nke Mmadu.’ Ma ọ bughị otu a ka ọ di? Onye ọ bula ga-eleba anya n’akwukwo akuko kwa ubochi puru ihu ogologo ndeputa nke mpu—inubiga mmanya okè, izu ohi, ipunara mmadu ihe, izu ego n’uzo aghugho, igbu ochu. Mgbe ufodu, a na-egbu ezinulo dum, ka ochicho mmadu ahụ inweta ego ma ọ bụ ihe onwunwe ndi na-abughị nke ya wee mezu. N’ezie, uwa na-aghoriri dika ọ di n’ubochi Noa, n’ihi na ndi mmadu na-eleghara iwu Chineke anya n’ihu oha.” Review and Herald, July 13, 1897.

Jeremaja na-akowaputa ndi Chineke nke ubochi ikpezazu ndi foduru ntakiri ka ha kpo isiala nye anyanwu, ma mgbe ọ na-eme nke a, ọ na-akowaputa na, “e jigidela mmiri ozuzo, ma o nwebeghi mmiri ozuzo ikpezazu; i nwekwara okpoiso nke akwuna, i juru ime ihere.” Ndi “ajo omume” n’etiti ndi Chineke n’ubochi ikpezazu adighi anata mmiri ozuzo ikpezazu, ha jukwara ime ihere, n’ihi na echiche ha aghowo ihe ojoo mgbe niile, dika akuko Noa na-anochi anya ya, nakwa dika ime-ulo ihe osise n’ihe aru nke abuo nke Isi nke Asato nke Ezikiel.

Jeremaia na-atụ aka n'ebe ndị ajoy omume na-enweghi ihere no n'etiti ndi mmadu Chineke n'ubochi ikpeazu, ka ha "tie mkpu" "site n'oge" ahụ gaa n'ebe "onye ndu" nke "ntorobia" ha no. Onye ndu nke ntorobia nke Adventism bu mbadamba nkume abuo nke Habakuk na ihe icho mma ndi e gosiri n'elu ha. Naani olileanya nke ipu n'ajo omume ahụ nke na-achọ iweta onwu ebighi ebi n'elu ndi ajoy omume n'etiti ndi mmadu Chineke n'ubochi ikpeazu bu ikpoku Chineke ahụ bu onye ndu na mmalite, nke rutere n'"oge ogwugwu" na 1798.

Nsogbu di n'akuko ihe mere eme nke mmuo-ozu mbu ma o bu nke ato bu ma i na-anata ma o bu na i naghị anata mmiri ozuzo ikpeazu. Mmiri ozuzo ikpeazu ahụ malitere mgbe iwe were mba di iche iche n'ubochi Septemba 11, 2001.

"N'oge ahụ, mgbe oru nzoputa na-eru ngwucha, nsogbu ga-abiakwasị uwa, mba di iche iche ga-ewekwa iwe, ma a ga-egbochi ha ka ha ghara igbochi oru nke mmuo ozi nke ato. N'oge ahụ ka 'mmiri ozuzo ikpeazu,' ma o bu ume ohuru sitere n'ihu Onyenwe anyi, ga-abia, iji nye ike n'oke olu nke mmuo ozi nke ato, ma kwadebe ndi nsọ ka ha guzoro n'oge a ga-awusi ihe otiti asaa ikpeazu ahụ." Early Writings, 85.

"Mmiri ozuzo nke ikpeazu," nke a na-akowakwa dika "mmeghari ume," malitere mgbe mba di iche iche were iwe, ma n'oge ahụ ka "oru nzoputa" bidoro imechi. Ndi mmuo ozi ano nke Mkpughe isi nke asaa na-ejide ifufe ano ahụ ka ha ghara ifu, mgbe a na-aruzu akara nke otu nari puku na iri ano na ano ahụ, ma n'isi nke itoolu nke Ezikiel, a na-anochi anya oru ahụ site n'aka ndi mmuo ozi na-etinye akara n'elu ndi na-asu ude ma na-eti mkpu n'ihia aru aru nile a na-eme na Jerusalem. N'ubochi Septemba 11, 2001, ndi mmuo ozi ahụ malitere oru mmechi nke itinye akara n'egedege ihu nke otu nari puku na iri ano na ano ahụ.

A na-emecha oru mmechi nke mmuo ozi nke ato n'oge a na-awusa mmiri ozuzo ikpeazu, nke bukwa "ncheta ahụ," nke bu ozi.

Nye ndi a ka o siri, Nke a bu izu-ike nke unu ga-eji mee ka ndi ike gwuru zuo ike; nke a kwa bu ume ohuru ahụ: ma ha ekweghi inu. Aizaya 28:12.

Ozi ha na-aju inu na Aizaya bu ozi ahụ a na-ezi site n'egbugbere-onu na-asu nsu, o bukwa ozi ule nke na-anochi anya usoro nke "ahiri n'ahiri."

Ma okwu nke Onyenwe anyi ghoru n'ebe ha no iwu n'elu iwu, iwu n'elu iwu; ahiri n'elu ahiri, ahiri n'elu ahiri; ntakiri n'ebe a, ntakiri n'ebe ahụ; ka ha wee gaa, daa azu, kurie, burukwa ndi e jidere n'onya, ma kporo ha n'agha. Ya mere nu okwu nke Onyenwe anyi, unu ndi ikom na-akwa emo, ndi na-achi ndi a no na Jerusalem. N'ihia na unu ekwuola, Anyi emewo ogbugba ndu na onwu, anyi na Sheol kwekoritakwara; mgbe ihe-otiti na-efejuputa ga-agafe, o gaghi abiakute anyi; n'ihia na anyi emewo ugha ebe mgbaba anyi, n'okpuru aghughokwa ka anyi zorola onwe anyi. Aizaya 28:13-15.

Okwu nke Onyenwe anyi, nke bu ozi nke izu-ike na ume ohuru (mmiri ozuzo nke ikpeazu), nke na-eme ka ha "jee, daa azu, gbajie, jide ha n'onya, ma were ha," ka e nyere "ndi ikom ndi nleli, ndi na-achi ndi a bi na Jerusalem." Jerusalem bu ebe ndi mmuo ozi na-akara ndi na-asu ude ma na-eti mkpu akara, ndi ikom ochie ndi raara ntukwasị obi e nyefere ha nye bukwa ndi mbu ga-ada.

“Edebewo akara nke nnapụta n’ahụ ndị ahụ ‘na-asụ ude ma na-eti mkpu n’ihi ihe arụ nile a na-eme.’ Ugbu a mmụọ-ozị nke ọnwụ apụwo ije, dika e gosiri ya n’ọhụ Ezikiel site n’aka ndị ikom ahụ ji ngwa ọgụ igbu mmadụ, ndị e nyere iwu si: ‘Kpochapuzie kpamkpam ndị agadi na ndị ntorobia, ma ụmụ agboghọ na ụmuntakiri, na ndị inyom: ma unu abiakwala nso n’ebe nwoke ọbụla akara ahụ dī n’ahụ ya nọ; malitekwanụ n’ebe nsọ M.’ Onye amụma ahụ na-ekwu, si: ‘Ha wee malite n’aka ndị ikom ochie ahụ ndị nọ n’ihu ụlọ ahụ.’ Ezikiel 9:1–6. Ọrụ mbibi ahụ na-amalite n’etiti ndị ahụ kwuputara onwe ha ịbụ ndị nche ime mmụọ nke ndị mmadụ. Ndị nche ụgha bụ ndị mbụ ga-ada. Ọ dighi onye a ga-emere ebere ma ọ bụ zoputa. Ndị ikom, ndị inyom, ụmụ agboghọ, na ụmuntakiri na-ala n’iyi ọnu.” The Great Controversy, 656.

Anyị ga-anogide na-atule mmụba nke ọmụma nke rutere n’afọ 1989, n’isiokwu na-esonụ.

“Onye na-ahụ ihe dī n’okpuru elu, onye na-agụ obi mmadụ nile, na-ekwu banyere ndị natara nnukwu ihè, si: ‘A naghị emekpa ha ahụ ma ọ bụ mee ka ha ju anya n’ihi ọndụ omume na nke ime mmụọ ha.’ Ee, ha ahoroowo ụzọ nke ha, mkpuru obi ha na-enwekwa mmasi n’ihe arụ ha. Mụ onwe M ga-ahorokwa aghughọ ha, wetakwasikwa ha ihe ndị ha na-atụ egwu; n’ihi na mgbe M kporo, ọ dighi onye zara; mgbe M kwuru okwu, ha anughị; kama ha mere ihe ọjọ n’anya M, horokwa ihe ahụ nke na-atoghị M uto.’ ‘Chineke ga-ezigara ha aghughọ dī ike, ka ha wee kwere ụgha,’ n’ihi na ha anabataghị ihunanya nke eziokwu, ‘ka e wee zoputa ha,’ ‘kama ha nwere obi uto n’ajo omume.’ Aizaya 66:3, 4; 2 Ndị Tesalonaika 2:11, 10, 12.”

“Onye Ozizi nke eluigwe juru si: ‘Olee aghughọ ka njọ nke ga-eduhie uche kariya ime onwe unu ka o yiri na unu na-ewuli n’elu ntọala ziri ezi nakwa na Chineke na-anabata ọrụ unu, ebe n’eziokwu unu na-aruputa otutu ihe dika amụma na usoro nke ụwa si dī ma na-emehie megide Jehova? Ewoo, ọ bụ nnukwu aghughọ, nduhie na-adoro adoro, nke na-ejide uche mmadụ mgbe ndị nwoke ndị mutara eziokwu n’otu oge gara aga na-emehie site n’iji ụdị nsopuru Chineke dochie mmụọ na ike ya; mgbe ha na-eche na ha bara ụba ma baa ọgaranya n’ihe onwunwe ma ghara inwe mkpa ọ bụla, ebe n’eziokwu ha nọ ná mkpa nke ihe niile.’” Testimonies, volume 8, 249, 250.